

Najčešća pitanja i odgovori vezana uz označavanje goveda

1. Zakonska osnova koja regulira područje označavanja i registracije goveda?

Zakon o veterinarstvu (NN 41/07 – u daljnjem tekstu ZOV)

Pravilnik o obaveznom označavanju i registraciji goveda (NN 99/07, 41/08 – u daljnjem tekstu PORG)

Pravilnik o provođenju obaveznog označavanja i registracije goveda (NN99/07, 135/08 – u daljnjem tekstu PPORG)

2. Da li se na klanje može uputiti govedo s jednom ušnom markicom?

Ne.

Govedo može biti upućeno na klaonicu ili bilo koju drugu vrstu prometa *isključivo* ukoliko je pravilno označeno. Pravilno označenim govedom smatra se ono govedo koje je označeno propisanom ušnom markicom koja se mora staviti na oba uha. (članak 4. stavak 1. PORG).

U članku 11. PPORG regulirano je što se radi s govedom koje na putu do klaonice, sabirnog centra ili sajma izgubi ušnu markicu. Ukoliko govedo na putu do klaonice izgubi ušnu markicu, službeni veterinar u klaonici neće dopustiti njegovo klanje dok posjednik ne dokaže identitet životinje, najkasnije u roku 2 dana, a ako posjednik ne dokaže identitet goveda, službeni veterinar određuje usmrćivanje i neškodljivo uklanjanje životinje.

Ukoliko govedo na izložbi ili sabirnom centru/sajmu ili na putu do navedenih mjesta izgubi ušnu markicu mora se vratiti na gospodarstvo s kojeg je otpremljeno s Putnim listom odnosno Privremenim putnim listom, ako je tele mlađe od 28 dana.

3. Mora li ovlašteni veterinar, osim registracije krađe/gubitka u JRG-u nakon prijave posjednika, nekome drugome prijaviti ili dostaviti informaciju o krađi/nestanku goveda?

Ne.

U skladu s gore navedenim pravilnicima, ovlašteni veterinar registrira u Jedinostvenom registru goveda ono što mu je posjednik prijavio pri čemu treba voditi računa da obrasci za prijavu migracija na Putnom listu budu potpisani od strane posjednika te da se u JRG-u označi krađa/gubitak kao razlog „odlaska“.

Ovom prijavom, uz unošenje podataka o krađi/gubitku u Registar goveda na gospodarstvu, posjednik je ispunio svoju obvezu registracije promjena na gospodarstvu, a unošenjem podataka u računalnu bazu JRG-a, ovlašteni veterinar ispunio je svoju obvezu.

Posjednik je odgovoran za goveda koja ima u posjedu ili vlasništvu kao i za svaku drugu imovinu te kada je krađa/gubitak u pitanju, ima mogućnost postupati kao i u slučajevima krađe/gubitka bilo koje druge stvari.

4. Gdje treba razdužiti prisilno zaklano govedo – kod posjednika ili na klaonici?

Redovno klanje goveda može se obaviti samo u odobrenim objektima, klaonicama – objektima u kojima se obavlja klanje životinja i klaonička obrada. U smislu gore navedenih pravilnika i registracije migracija, klaonica je određeno gospodarstvo i odlazak goveda na redovno klanje registrira se u JRG-u kao i svaki drugi dolazak. Registraciju dolaska na klanje, odnosno klanja, obavljaju isključivo ovlaštene veterinarske organizaciju u skladu s člankom 14. stavkom 8. PPORG.

U skladu s člankom 85. ZOV-a, klanje životinja koje pokazuju znakove poremećaja zdravstvenog stanja ili za koje postoji sumnja na bolest kao i prisilna klanja, podliježu veterinarskom pregledu i u slučaju kada je njeno meso namijenjeno potrošnji u vlastitom kućanstvu te:

– životinje mora pratiti veterinarska uputnica koju izdaje nadležni veterinar nakon pregleda;
– je klaonica koju odredi nadležni/službeni veterinar dužna primiti na klanje bolesnu životinju, odnosno trup i organe prisilno zaklanih životinja.

Trupovi i organi prisilno zaklanih životinja mogu se otpremati u klaonicu samo u skladu s propisom koji uređuje posebna pravila, odnosno uvjete o higijeni hrane životinjskog podrijetla, kojih se moraju pridržavati subjekti u poslovanju s hranom.

Kada se na klaonicu dopremaju trup i organi na gospodarstvu prisilno zaklane životinje, „razduženje“ goveda obavlja se na način da:

- posjednik odmah prijavi ovlaštenom veterinaru prisilno klanje na gospodarstvu;
- ovlaštenu veterinar na gospodarstvu prisilno zaklanju životinji uzima uzorak mozga i šalje u Hrvatski veterinarski institut na pretragu na govedu spongiformnu encefalopatiju;
- skida markice sa zaklanog goveda i izuzima ih;
- izuzima putni list na kojemu je upisano prisilno klanje i na kome se nalazi potpis posjednika;
- sastavlja zapisnik – popratni dopis koji prati trup životinje do klaonicu kojemu je naveden kratak opis životinje te sve okolnosti prisilnog klanja (razlog i vrijeme klanja, dijagnoza i sl.);
- u JRG-u se registrira prisilno klanje;
- po prispjeću nalaza za GSE isti prosljeđuje klaonici kamo su upućeni trup i organi prisilno zaklanog goveda;

U slučaju uginuća goveda na gospodarstvu za koje je poznat uzrok, te kad je moguće uzeti uzorak za pretragu na GSE, ovlaštenu veterinar u odnosu na odjavu i postupanje s ušnim markicama i putnim listom, postupa na gore opisani način.

Iznimke:

- Ukoliko se uzorkovanje za GSE obavlja naknadno na kafilerijama i sakupljalištima nusproizvoda životinjskog podrijetla, na lešini goveda ostavlja se jedna ušna markica za potrebe individualne identifikacije goveda..
- U slučaju sumnje tj. potvrđene zarazne bolesti, ušne markice se ne skidaju s uginulih/usmrćenih životinja.

Uginule životinje šalju se na pretragu uz pismeni zapisnik/rješenje nadležnog veterinarskog inspektora ili službenog veterinara.

Odjava iz registra također se odvija temeljem pismenog zapisnika/rješenja nadležnog veterinarskog inspektora ili službenog veterinara.

5. Mora li se označiti tele koje je uginulo, a u trenutku uginuća nije bilo označeno?

Svako uginuće i mrtvorođenje mora biti registrirano u JRG-u iz više razloga, a kao najbitniji ovdje se javlja se mogućnost sljedivosti goveda s obzirom na njegovu starost u trenutku uginuća i pouzdane individualne identifikacije goveda.

Osnovni uvjet da bi se uginuće ili mrtvorođenje moglo registrirati u JRG-u jest Jedinstveni životni broj koji se nalazi na ušnoj markici.

U slučajevima uginuća ili mrtvorođenja telea koje nije označeno u trenutku uginuća, ušna markica ne stavlja se doslovce fizički na uha uginulog ili mrtvorođenog telea. S markicama se tada postupa kao i s markicama goveda koje je bilo označeno u trenutku uginuća. U slučaju mrtvorođenja popunjava se Potvrda o označavanju u koju se unosi podatak o mrtvorođenju te se podaci unose u JRG.

Na isti se način postupa i kod uginuća s time da se u Potvrdu o označavanju i JRG stavlja podatak da je tele oteljeno živo i nakon toga se na Potvrdi i u bazi JRG-a odvojeno registrira uginuće.

U skladu s trenutnim PPORG obje markice kod uginuća ostaju kod ovlaštenog veterinara koji registrira uginuće.

U nacrtu novog PPORG koji nije pravosnažan, predviđena je mogućnost redovitog uzimanja uzoraka za pretragu na GSE na kafileriji, s uginulih goveda skidati će se samo jedna ušna markica, dok će druga ostati na uginulom govedu u svrhu identifikacije i označavanja uzorka.